

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **V. V.**, zast. Mgr. Ing. Vlastimilem Mlčochem, advokátem, se sídlem Jugoslávských partyzánů 1603/23, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 9. 2015, č. j. 32 Az 30/2014 - 122,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 7. 2014, č. j. OAM-265/LE-LE05-LE05-2013, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni 17. 7. 2014 (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění uvedl, že žalobce v průběhu řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že by v zemi původu vyvíjel činnost, kvůli které by mohl být pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce sice byl součástí nacionalisticky orientovaných hnutí za období vlády prezidenta Viktora Janukovyče, tj. v období od roku 2010 od února 2014, kdy tato hnutí byla v opozici. Nicméně po odchodu prezidenta Janukovyče se právě tato nacionalistická hnutí ujala moci. Žalovaný proto považuje za vyloučené, aby byl žalobce pronásledován za podporu vládnoucích hnutí. Žalovaný rovněž odmítl, že by situace na Ukrajině byla natolik vážná, jak uváděl žalobce. Podle dostupných zdrojů je situace na většině území Ukrajiny klidná. K udělení mezinárodní ochrany pak nepostačuje ani trestní stíhání vedené proti žalobci na Ukrajině podle § 190 odst. 4 trestního zákoníku Ukrajiny pro spáchání trestného činu podvodu. O extradici rozhodují jiné orgány, a byť může být udělení mezinárodní ochrany překážkou pro vydání k trestnímu stíhání, nemůže žalovaný posoudit otázku spáchání trestného činu. Žalobcovo tvrzení, že je jeho stíhání vykonstruované, však žalovaný považuje za neopodstatněné, neboť žalobce nijak nevysvětlil, v čem má vykonstruovanost spočívat. Z podvodů při stavbách či rekonstrukcích jej totiž neobvinili jen jeho političtí konkurenti, ale rovněž i politicky nezaujatí občané. Navíc pokud

se žalobce pokoušel s poškozenými vyrovnat, nesvědčí to o závěru, že by stíhání bylo politicky motivované. Obdobně pak lze usoudit i o podnikatelských aktivitách s paní T., která má být žalobcovou politickou protivnicí. Pokud by vztahy mezi paní T. a žalobcem byly natolik napjaté, jak uváděl žalobce, pak by bylo jen obtížně představitelné, že by společně obchodovali. Podle žalovaného došlo na Ukrajině ke změně představitelů justice i policie a není proto správný názor žalobce o přetrvávajících „starých strukturách“ ve vedení příslušných orgánů. Žalovaný doplnil, že ani rozpuštění hnutí Bratrstvo veteránů Organizace ukrajinských nacionalistů - Ukrajinské povstalecké armády (dále jen „OUN-UPA“) a hnutí Ukrajinské národní shromáždění - Ukrajinská národní sebeobrana (dále jen „UNA-UNSO“) nelze považovat za pronásledování, neboť se jedná o hnutí extremistická a k rozpuštění obdobných organizací dochází i v zemích s vysokým standardem ochrany lidských práv.

Žalovaný mezinárodní ochranu žalobci neudělil ani podle § 12 písm. b), neboť nedospěl k závěru, že by žalobci na Ukrajině hrozilo pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Důvodem udělení mezinárodní ochrany nemůže být ani okolnost, že v České republice pobývá žalobcova družka, nebo zhoršená bezpečnostní situace na východní Ukrajině. Žalobce pochází z bezpečné části země, kde ozbrojený konflikt neprobíhá. Podle žalovaného je jediným důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu snaha vyhnout se trestnímu stíhání pro majetkovou trestnou činnost. Žalobce navíc požádal o mezinárodní ochranu až s větším časovým odstupem, což nepotvrzuje jeho obavy o život. Ani předložené listiny nezakládají důvodnost žalobcovy žádosti. Podle žalovaného žalobcem předložený dopis od V. Z. nepřináší žádné konkrétní argumenty na podporu vyjádření žalobce. Obdobně ani žalobcova výpověď na Městském státním zastupitelství v Praze nepřináší žádné další argumenty. Žádost Lidového hnutí Ukrajiny o azyl pro žalobce se jeví ve světle událostí na Ukrajině, konkrétně změny ve vedení země, jako neaktuální. Stanovisko Českého helsinského výboru je podle žalovaného v rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, z níž plyne možnost státu přijmout diplomatické záruky jako dostatečné pro vydání osob k trestnímu stíhání. Navíc stanovisko Českého helsinského výboru nereflektuje, že ministryně spravedlnosti dne 7. 4. 2014 rozhodla o nevydání žalobce. Žalovaný pak nepřipustil další výslechy svědků, neboť jejich svědectví mohou být pouze obecná a nepřinesou žádné nové důležité skutečnosti. Získané podklady řízení plně postačují k dostatečnému zjištění skutkového stavu a řádnému posouzení žádosti.

Žalobce nenaplnil ani podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu. Žalovaný neshledal, že by žalobci na Ukrajině hrozil trest smrti či jiné nebezpečí vážné újmy, a proto neudělil žalobci doplňkovou ochranu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalobci na Ukrajině nehrozí ani nebezpečí v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na východě země ve smyslu § 14 odst. 2 písm. c) zákona o azylu a neudělení mezinárodní ochrany o azylu nebude ani v rozporu s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalovaný konstatoval, že v průběhu řízení nebylo prokázáno, že by rodinnému příslušníkovi žalobce byla udělena doplňková ochrana, a proto žalobci neudělil doplňkovou ochranu ve smyslu § 14b zákona o azylu.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 25. 9. 2015, č. j. 32 Az 30/2014 - 122, žalobu zamítl. V odůvodnění uvedl, že z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalovaný se případem zabýval velmi podrobně, rozhodnutí vydal na základě skutečností obsažených ve spise a krajský soud nedospěl k závěru, že by řízení před žalovaným bylo stíženo procesní vadou. Krajský soud se ztotožnil s žalovaným, že žalobce byl členem řady politických hnutí, z nichž některá jsou nyní po odchodu prezidenta Janukovyče ve vedení země, a že tedy žalobci nehrozí pronásledování pro jeho politické aktivity. Žalobce nijak neprokázal, že jeho trestní stíhání je vykonstruované. Navíc, české orgány nemohou samy učinit závěr o tom, zda žalobce spáchal trestný čin. V této souvislosti krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004 - 83, z něž dovedil, že české státní orgány

pokračování

nemohou přezkoumávat zákonnost rozhodnutí země původu žadatelů o mezinárodní ochranu. Krajský soud dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 4 Azs 9/2012 - 79, v němž se uvádí, že „[...] *hrozbu pronásledování nevytváří sama o sobě skutečnost, že proti žadateli o udělení mezinárodní ochrany může být v zemi původu zabýváno, nebo dokonce již bylo zabýváno, trestní stíhání v právním a institucionálním prostředí nedosahujícím běžné úrovně západních právních států. Takový komfort v poskytování azylové ochrany je totiž nemyšlitelný, neboť by v podstatě znamenal, že každému trestně stíhanému v zemích, kde úroveň ochrany lidských práv nedosahuje západních standardů, má být poskytnut azyl. Azyl je však, jak již opakovaně judikoval Nejvyšší správní soud, institutem výjimečným, majícím chránit před pouze závažným porušováním lidských práv ze zákonem stanovených důvodů (k minimální intenzitě útrap, jež mohou být azylově relevantní, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, č. 1066/2007 Sb. NSS). Mezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04).“ Soud uvedl, že na Ukrajině došlo ke změně vrcholných představitelů soudní moci, policie i prokuratury. Žalobce je navíc v trestním řízení zastoupen advokátem, který bude jeho práva hájit. Krajský soud proto dospěl k závěru, že žalobci nehrozí pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Obdobně ani zhoršená bezpečnostní situace na Ukrajině nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud připomněl, že žalobce o mezinárodní ochranu nepožádal při první příležitosti, ale až s velkým časovým odstupem, přičemž po dobu 3 měsíců pobýval v Polsku, což nesvědčí o tom, že by jeho situace byla příliš tíživá. Žádost o mezinárodní ochranu totiž žalobce podal až v situaci, kdy se mu nepodařilo zlegalizovat svůj pobyt v České republice uzavřením sňatku. Podle krajského soudu tedy žalobce nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu. Dále uvedl, že neshledal ani důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu a odkázal na rozhodnutí žalovaného, s nímž se ztotožnil. Konstatoval, že při posuzování neudělení doplňkové ochrany žalovaný vyšel z objektivních a aktuálních informací. Žalovaný navíc z důvodu závažných politických změn provedl v průběhu řízení další jednání a v rozhodnutí nové okolnosti i podklady doložené žalobcem zhodnotil. Podle krajského soudu pak z obsahu rozhodnutí a správních spisů vyplývá, že žalobci na Ukrajině nehrozí závažná újma. Žalovaný posoudil, v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015 - 30, případ žalobce jakožto občana Ukrajiny individuálně a nedospěl k závěru, že by mu v důsledku zhoršené bezpečnostní situace na Ukrajině hrozilo nebezpečí. Krajský soud tedy uzavřel, že neudělením mezinárodní ochrany nebude porušena zásada non-refoulement a doplnil, že žalobce nesplnil ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a či § 14b zákona o azylu. Krajský soud v závěru rozhodnutí odkázal na rozhodnutí žalovaného, s nímž se ztotožnil a které plně vypořádalo žalobcovy námitky.*

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že krajský soud nesprávně vyhodnotil skutkové i právní okolnosti případu. Hodnocení situace na Ukrajině ze strany českých státních orgánů je podle stěžovatele nesprávné a nepřesné. Teprve budoucí vývoj ukáže celý sled událostí a příčiny konfliktu. Ukrajinskou krizi zahájily události na Euromajdanu a je důsledkem střetů 3 mocností, tj. Evropské unie, Ruska a USA. Stěžovatel přednesl vlastní obsáhlé hodnocení situace na Ukrajině, ze kterého dovedl, že současná situace na Ukrajině je nebezpečná, obyvatelé žijí na hraně existenčního minima, panuje zde korupce „byzantských rozměrů“ a zvýšená koncentrace vojenské techniky může vyústit ve větší ozbrojený konflikt. Stěžovatel nesouhlasí s výkladem pojmu totální válka, jak jej vyložil v judikatuře Nejvyšší správní soud. Tento pojem neodpovídá reálné praxi ve válečných konfliktech a k tomu nezohledňuje nárůst kriminality, ke kterému dochází po ukončení konfliktu, jako tomu bylo ohledně událostí z Oděsy. Podklady dodané zastupitelským úřadem České republiky na Ukrajině ke zdejší situaci jsou chybné, neboť nereflektují separatistické snahy Rusínů či snahu Maďarska získat vliv na západní Ukrajině udělováním státního občanství. Podle stěžovatele je navíc iluzorní se domnívat, že na Ukrajině dojde ke změně vedoucích pracovníků justičních a silových orgánů „přes noc“. Personál justiční soustavy má vazby na různé politické

síly a nelze od něj očekávat spravedlivé rozhodování ve všech věcech. Stěžovatel navíc prokázal, že je nepohodlný jak pro část politického spektra, tak i pro pravoslavnou církev, a připomněl, že právě trestní stíhání bývá prostředkem, jak se zbavit politického protivníka. Ostatně i Václav Havel byl stíhán za příživnictví a nikoliv protistátní činnost. Právě pro případy jako je stěžovatelův slouží instituty zákona o azylu, aby pronásledované osoby byly chráněny. Navíc takový přístup pomůže i vyřešení krize uvnitř Ukrajiny tím, že umožní návrat politických představitelů po uzavření jejich zástupných trestně právních kauz. Stěžovatel podotkl, že pochází ze Zakarpatské Ukrajiny, která byla dříve součástí Československa, a proto by Česká republika měla volit k obyvatelům této části země jiný, vstřícnější přístup, neboť zdejší lidé mohou v budoucnu pomoci České republice prosazovat její zájmy v oblasti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ve stěžovatelově případě nebyly naplněny podmínky jak pro přiznání mezinárodní ochrany, tak ani ochrany doplňkové. Rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného je tak zcela v souladu se zákonem. Žalovaný upozornil, že pouze ukrajinské státní orgány mohou relevantně posoudit, zda se stěžovatel dopustil trestného činu či nikoliv. Podle žalovaného nezakládá hrozbu pronásledování ta okolnost, že je trestní stíhání proti stěžovateli vedeno v zemi, kde právní prostředí nedosahuje standardů západních zemí. Takto široké pojetí azylových důvodů není možné, což potvrzuje i judikatura Nejvyššího správního soudu. Ostatně žalovaný už ve svém rozhodnutí vysvětlil, proč považuje stěžovatelovy obavy z pronásledování po odchodu prezidenta Janukovyče za nedůvodné a dovedl, že stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal účelově s cílem vyhnout se trestnímu stíhání. Žalovaný dále namítl, že bezpečnostní situace na Ukrajině je až na dva východní regiony klidná. Proto Nejvyššímu správnímu soudu navrhl, aby kasační stížnost stěžovatele zamítl.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- Kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud uvádí, že shledal kasační stížnost přijatelnou, neboť krajský soud a žalovaný nerespektovali ustálenou a jasnou soudní judikaturu týkající se hodnocení výpovědi žadatele v řízení o mezinárodní ochraně.

pokračování

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda lze považovat zahájení trestního stíhání stěžovatele za pronásledování z politických důvodů ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatel však neuvedl okolnosti, které by takovému závěru svědčily. Již v rozsudku ze dne 12. 4. 2012, sp. zn. 7 Azs 9/2012, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[m]ezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí obrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu.“ Stěžovatel uvedl, že trestní stíhání bylo iniciováno paní T., která měla blízké kontakty na bývalého generálního prokurátora Ukrajiny Pšonku. Z jím tvrzených skutečností však je možné se stejnou mírou pravděpodobnosti dovodit, že trestní stíhání bylo zahájeno v souladu se zákonem i to, že bylo zahájeno účelově. Stěžovatel přitom neuvedl, že by byl během svého pobytu na Ukrajině v souvislosti s trestním stíháním zasažen ve svých politických právech způsobem, který by bylo možné považovat za pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda stěžovatel naplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, respektive podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o azylu. Pro posouzení této otázky považuje Nejvyšší správní soud za klíčové nejprve posoudit závěry žalovaného o věrohodnosti celého stěžovatelova příběhu a následně posoudit v této souvislosti tvrzení, že stěžovateli po návratu na Ukrajinu hrozí pronásledování či nebezpečí vážné újmy.

Nejvyšší správní soud považuje za nesporné, že stěžovatel byl politicky aktivní a podporoval politické subjekty stojící v opozici proti prezidentu Janukovyčovi (zejména Lidové hnutí Ukrajiny - Narodnyj ruch Ukrajiny). Svá tvrzení o politických aktivitách stěžovatel doložil dostupnými doklady, které jsou součástí správního spisu, zejména kartou delegáta sjezdu hnutí Národní ruch Ukrajiny (č. l. 55) či Uznáním za významné zásluhy v národnostně-osvobozenckém boji udělené stěžovateli předsedou všeukrajinského bratrstva vojáků OUN-UPA R. Šuchevyče (č. l. 129) či „Žádostí o udělení politického azylu“, kterou za stěžovatele adresovalo Ministerstvu vnitra České republiky Národní hnutí Ukrajiny - Zakarpatská oblastní organizace (č. l. 130).

Nejvyšší správní soud dále posoudil zejména jednotlivá tvrzení stěžovatele uvedená v rámci azylového řízení a jejich hodnocení žalovaným. Se závěry, které z výpovědi stěžovatele učinil žalovaný, Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Žalovaný uvedl, že osoby, které vznesly obvinění proti stěžovateli, jsou jistě politicky neovlivněné a že jejich účast v trestním řízení vylučuje závěr, že řízení je vykonstruované. Naproti tomu stěžovatel výslovně uvedl, že paní T. tvrzené poškození ovlivnila, aby stěžovatele obvinili z podvodů při rekonstrukcích či stavbách jejich domů. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s tvrzením žalovaného, že osoby, které měly být poškozeny stěžovatelem, nemohou vůči němu být zaujaté, neboť tento závěr není podložen žádnými skutečnostmi ve spisové dokumentaci. Podle žalovaného poškození nebyli nikým, ani paní T. ovlivněni, což plyne ze skutečnosti, že poškozených osob je více. Toliko z této skutečnosti však nelze spolehlivě dovodit, že poškození jsou nezaujatí, a to obzvláště za situace, kdy stěžovatel výslovně v průběhu řízení uvedl, že poškození byli ovlivněni paní T.. Obdobně ani ze skutečnosti, že poškození trvají na potrestání stěžovatele, přestože jim nabídl odškodnění, nelze dovodit, že není ani přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení poškození byli ovlivněni paní T. Nejvyšší správní soud připouští, že trestní stíhání může mít reálný základ, případně, že poškození skutečně nejsou proti stěžovateli zaujatí, na druhou stranu lze ze zmíněných skutečností se stejnou mírou pravděpodobnosti učinit i závěr opačný, tedy že poškození byli skutečně ovlivněni

paní T. Podle Nejvyššího správního soudu tedy zmíněné skutečnosti nemohou prokázat, zda je stíhání zmanipulované či není, a proto je nelze vykládat k tíži stěžovatele, jak učinil žalovaný.

Žalovaný pochybil i při hodnocení obchodních kontaktů mezi stěžovatelem a paní T.. Předně stěžovatel tvrdil, že při podnikatelských aktivitách s paní T. o jejich politických kontaktech nevěděl v plné míře. Z výpovědi stěžovatele pak navíc vyplývá, že s paní T. obchodoval v době časově předcházející vyhocení vzájemných vztahů, tj. před zahájením trestního stíhání a před nástupem Strany regionů k moci. Stěžovatel během pohovoru nepoukázal na jakékoliv jiné rozpory s paní T., které by potvrzovaly domněnku žalovaného, že v dané době byli vážnými politickými konkurenty. Stěžovatel naopak uvedl, že rozpory nastaly až po ukončení stavebních prací v době, kdy již byla u moci Strana regionů a paní T. využila jako záminku k likvidaci stěžovatele právě to, že jí opravoval dům. Závěr žalovaného o tom, že paní T. a stěžovatel nebyli političtí protivníci, protože spolu dříve obchodovali, nevychází z výpovědi žalobce ani nemá oporu v jiných důkazech, a proto není důvodný. Žalovaný přehlíží tvrzení, že právě společné obchody měly být využity pro trestní stíhání s účelem poškození stěžovatele a že závažné rozpory mezi ním a paní T. vznikly až později v situaci, kdy spolu již neobchodovali.

Obdobně ani skutečnost, že stěžovatel v průběhu prvního pohovoru paní T. jedenkrát nesprávně označil jako paní T., sama o sobě nezakládá rozpory v jinak konzistentní výpovědi.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval tvrzením žalovaného, že stěžovatel záměrně nadsadil svou politickou angažovanost a svůj význam pro Ukrajinu. Žalovaný nevysvětlil, proč tvrzení stěžovatele, jakkoliv mohou působit nadsazeně, vylučují, že celý stěžovatelův příběh proběhl tak, jak jej stěžovatel vylíčil. Uvedený závěr neobstojí zejména v situaci, kdy sám žalovaný uvedl, že nemá pochybnosti o politických aktivitách stěžovatele. Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani se s hodnocením stěžovatelova vyjádření, že na Ukrajině žil „v ilegality“. Žalovaný nevysvětlil, proč vyřizování víza na polském konzulátu vylučuje, že se stěžovatel ukrýval před ukrajinskými orgány, jak popisoval při pohovoru. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že si stěžovatel zařizoval vízum do Polské republiky a byl tudíž v kontaktu s orgány cizího státu. Tento stát jej však nepronásledoval a nehrozila mu tedy od něj žádná rizika. Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani se závěrem žalovaného, podle něhož aktivity stěžovatele v politických či kulturních organizacích vylučují, že by žil v „ilegality“. Stěžovatel totiž uvedl, že se skrýval u různých známých před orgány ukrajinské státní moci. V rámci pohovoru netvrdil, že by se během doby, kdy žil „v ilegality“, účastnil politických akcí, jak dovodil žalovaný.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že stěžovatel důvěryhodným způsobem vysvětlil, proč o mezinárodní ochranu zažádal až v průběhu řízení o vydání na Ukrajinu. Stěžovatel uvedl, že své pobytové poměry chtěl nejprve vyřešit sňatkem s občankou České republiky, k čemuž však nedošlo, neboť byl umístěn do vydávací vazby. Žalovaný má pravdu v tom, že takový postup může zakládat domněnku, že stěžovatel nepocíťoval hrozbu pronásledování zvláště citlivě. Na druhou stranu lze připustit, že se stěžovatel až do doby svého zatčení mohl na území České republiky cítit relativně bezpečně. Stěžovatel měl oprávnění k pobytu na území České republiky a své pobytové poměry chtěl vyřešit dlouhodobě sňatkem s občankou České republiky. Riziko pronásledování pocítil citlivě právě až v situaci, kdy byl zatčen, na což reagoval okamžitým podáním žádosti o mezinárodní ochranu.

Výše uvedené části výpovědi stěžovatele proto Nejvyšší správní soud shledal konzistentní a tvrzení v nich uvedená jako aspoň pravděpodobná.

V této souvislosti je nutné zdůraznit, že specifikem řízení ve věci mezinárodní ochrany je zásada, že při splnění daných podmínek se uplatňuje pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu (benefit of doubt)“. Tento závěr potvrdil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, podle něhož „[j]sou-li dány

pokračování

skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl.“ Na základě výše uvedených skutečností s přihlédnutím k závěrům obsaženým v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný neprokázal, že tvrzení stěžovatele nejsou ani přiměřeným způsobem pravděpodobná. Verzi příběhu stěžovatele navíc, byť sice nepřímou, potvrzují informace ze spisu žalovaného vážící se k Ukrajině. Jedná se například o Zprávu CRS pro Kongres USA, Steven Woehrel, 24. března 2014, která je součástí správního spisu a v níž se hovoří o tom, že „Janukovyčova vláda byla kritizována kvůli svým výsledkům v oblasti lidských práv a rozsáhlé korupci mezi vysoce postavenými úředníky, přičemž částečně se této korupce dopouštěla také Janukovyčova vlastní rodina a jeho spolupracovníci. Oficiální činitelé USA a EU vyjádřili silné znepokojení nad tím, že vláda pronásleduje opoziční představitele tím, že proti nim selektivně zabíjí trestní stíhání. Nejvýznamnějším případem tohoto druhu bylo odsouzení Tymošenkové v říjnu 2011 za zneužití pravomoci v souvislosti s její úlohou při podepsání smlouvy o dodávání zemního plynu s Ruskem; byl jí uložen trest odnětí svobody na sedm let.“ Dále je ve spise obsažena i Informace MZV, č. j. 110044/2013-LPTP ze dne 2. 10. 2013, k č. j. MV-79193-18/OAM-2013, v níž se uvádí, že je „[u]krajinské soudnictví spíše organizací pro prosazování mocenských, politických a ekonomických zájmů jednotlivých skupin než orgánem prosazování spravedlnosti (...).“ Z těchto dokumentů lze usoudit, že příběh stěžovatele není ani v rozporu s dostupnými informacemi o zemi původu. Jelikož tvrzení stěžovatele nebyla zpochybněna a jeho příběh není v rozporu s obecně dostupnými informacemi o Ukrajině, Nejvyšší správní soud jej považuje za v přiměřené míře pravděpodobný. Žalovaný tedy pochybil, když za této situace nepostupoval ve prospěch stěžovatele a z jeho uvedených tvrzení nevycházel.

Pro posouzení důvodnosti žádosti stěžovatele se dále Nejvyšší správní soud zabýval otázkou změn poměrů na Ukrajině a jejich relevance z hlediska obav stěžovatele, že bude po návratu na Ukrajinu vystaven pronásledování nebo nebezpečí vážné újmy. Podle Nejvyššího správního soudu je nesporné, že se po odchodu prezidenta Janukovyče k moci dostaly politické subjekty, které stěžovatel podporuje. V důsledku těchto zásadních změn Nejvyšší správní soud neshledal, že by stěžovateli po návratu na Ukrajinu hrozilo pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu či nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu. Při posouzení této otázky vycházel Nejvyšší správní soud zejména z informací obsažených ve spisu žalovaného a obecně dostupných informací vážících se k aktuální situaci na Ukrajině. Informace MZV, č. j. 98525/2014-LPTP ze dne 29. 5. 2014, která je součástí spisu žalovaného uvádí, že „[p]odle představitelů nevládních organizací vědí ukrajinské orgány jen o některých neúspěšných žadatelích o politický azyl, kteří, pokud byli navráceni do vlasti, mohli být a byli za režimu Viktora Janukovyče, perzekuováni. V současné době se situace změnila a předpokládá se, pokud budou vydáni do vlasti, trestní stíhání představitelů režimu Janukovyče.“ Podle Nejvyššího správního soudu z citovaného, byť neobratně formulovaného, dokumentu plyne, že v současnosti nelze očekávat pronásledování politicky aktivních osob podporujících současné vládní strany, jako je například stěžovatel. Součástí správního spisu je dále Informace MZV č. j. 98524/2014-LPTP ze dne 16. 4. 2014 k č. j. MV-36269-1/OAM-2014, v níž se uvádí, že lidsko-právní problémy politického rázu na Ukrajině nejsou, a byť výslovně otázku politického pronásledování politických oponentů bývalého prezidenta Janukovyče (po jeho odchodu) neřeší, lze přesto z ní v kombinaci s prvně citovaným dokumentem učinit závěr, že v důsledku změny režimu je riziko pronásledování či nebezpečí vážné újmy zcela minimální, respektive vyloučené. Stěžovatel uváděl, že na Ukrajině přetrvávají „staré struktury“ a že mu po návratu i přes zásadní změny ve vedení země hrozí pronásledování a nebezpečí vážné újmy. Tvrzení stěžovatele o „starých strukturách“ lze do jisté míry přisvědčit, nicméně nelze mu přiznat takovou relevanci, aby založilo důvodnost jeho obav z pronásledování či z nebezpečí vážné újmy, zvláště v situaci, kdy stěžovatel za dřívějšího vládnutí současných vládních stran nebyl pronásledován. Závěru o tom, že stěžovateli po návratu na Ukrajinu nehrozí pronásledování a nebezpečí vážné újmy, svědčí i ta skutečnost, že stěžovatel namítal problémy s paní T. až v době, kdy byla Strana regionů ve vedení země, a nikoliv za tomu

předcházející vlády stran, které stěžovatel podporuje. Ze zmíněného lze učinit závěr, že tvrzená moc paní T. měla vycházet právě z kontaktů na vládnoucí strany a vysoce postavené činitele země, a proto se nelze domnívat, že by nyní (po změnách ve vedení země včetně prokuratury) disponovala takovou mocí, aby byla schopna dosáhnout toho, že by stěžovatel byl po svém návratu na Ukrajinu vystaven riziku pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu či mu hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu. Na okraj pak Nejvyšší správní soud uvádí, že sám stěžovatel v průběhu řízení podotkl, že očekává po změně režimu brzké zastavení trestního stíhání. Nejvyšší správní soud tak ve shodě s žalovaným i krajským soudem konstatuje, že v důsledku zásadních změn poměrů na Ukrajině stěžovateli po návratu do země nehrozí pronásledování, ani nebezpečí vážné újmy.

K poměrně obsáhlému hodnocení celkové situace na Ukrajině, které stěžovatel uvedl v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud konstatuje, že se v nedávné minulosti zabýval celkovou bezpečnostní situací na Ukrajině, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt a že tudíž musí žadatelé o mezinárodní ochranu prokázat dostatečnou míru individualizace dopadů probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Nejvyšší správní soud uvedl, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ (usnesení ze dne 15. ledna 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, či usnesení ze dne 25. března 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 - 26). Stěžovatel žádné individualizované nebezpečí plynoucí pro něj z ozbrojeného konfliktu probíhajícího na východě Ukrajiny netvrdil a Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by stěžovatel naplnil podmínky pro přiznání mezinárodní či doplňkové ochrany právě v důsledku zhoršené bezpečnostní situace na východě Ukrajiny.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. února 2016

JUDr. Jíří Palla
předseda senátu